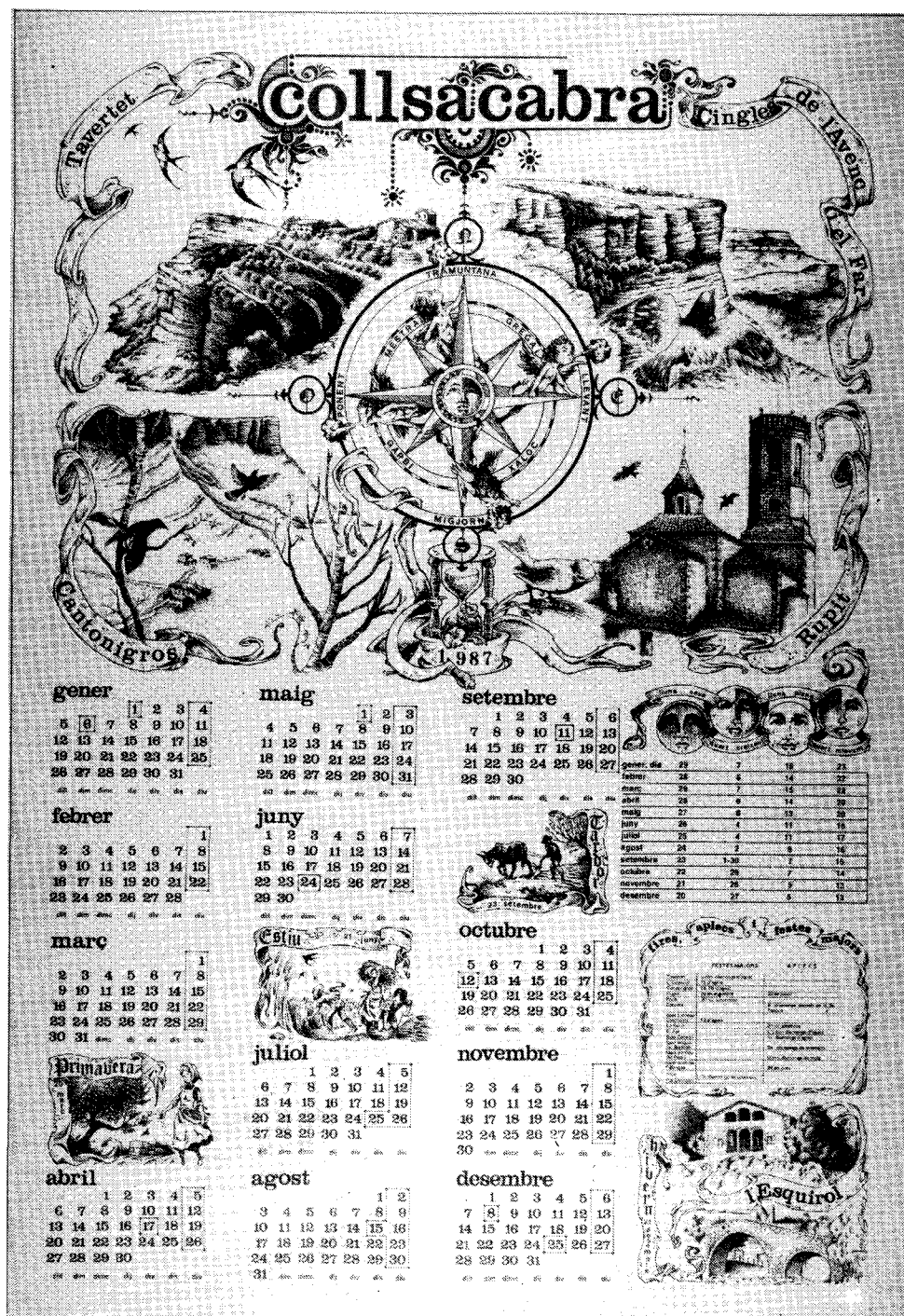


ELS CINGLES

trimestral any V, TAVERNET Desembre 1986 nº. 20





LLOCS DE VENDA DELS CINGLES

A Tarteret

Can Nazari
Restaurant Les Fonts
Fonda Can Baró

A Rupit

L'estanc

A Roda de Ter

Llibreria Muñoz

A Folgueroles

Quiosc Folgueroles

A Cantonigrós

L'estanc

A Manlleu

Llibreria Mas-Riera

A Vic

Llibreria La Tralla
Llibreria Clam

ELS CINGLES. Publicació trimestral

Redacció i Administració: Plaça de la Diputació, 1 - Can Nazari - Tarteret
(Barcelona) - Tel. 856.50.80

Redactors: Jordi Sanglas, Jordi Mas i Caballé, Neus Roquer i Jofre, Rosa Maria Pujol, Joan Reixach i Curtó.

Fotocomposició i impressió: Impremta PLANAS - St. Hipòlit de Voltregà

Dipòsit legal: B.8.390/79

Fotografia de la portada JOAN SARRIAS i **contraportada** JORDI SANGLAS

La redacció de la Revista no es fa responsable del contingut dels treballs que hi apareixen signats, ja que aquests reflecteixen únicament els criteris de llurs autors.

EVOCACIÓ D'EN SERRALLONGA

Del llibre inèdit

L'ENCÍS DEL COLLSACABRA

I

Sant Romà fou; ja és història. I el meu pensament es deté ara al Molí de Sau, i a una altra història, ja molt llunyana, i que la llarga processó dels anys ha anat desfigurant fins a transformar-la en una llegenda. Una llegenda ben arrelada per aquestes contrades i que no s'ha pas perdut de les memòries: en Joan de Serrallonga, el bandoler, figura senyera d'una època turbulenta i decissiva en el devenir del nostre país.

El gran casal del Molí de Sau havia estat refugi, mantes vegades, d'en Joan de Serrallonga i el seu lloctinent, en Jaume Melianta, el «Fadrí de Sau». I gairebé amb la mirada fixa a un punt de les aigües, sota les que descansa per sempre l'històric i cèlebre Molí, evoco les peripècies del famós cabdill que arribà a ésser, en el seu temps, el cap suprem del bandolerisme català.

En Joan Sala i Ferrer, alias Serrallonga (segons dades extretes del magnífic llibre d'altres dos Joans, en Joan Reglà i Joan Fuster), nasqué el 1594 a la masia de la Sala, terme de Viladrau, al peu dels esqueis i barrancades que davallen en forts declivis del Matagalls, pel cantó de Sant Segimon.

Camperol, com tota la seva família, casà amb Margarida Serrallonga, de can Serrallonga, masia de Querós, petit llogarret entaforat en els congostos del Ter entre Sau i Susqueda. Veus ací el nom amb que se'l coneixeria, exclusivament, després.

Passem per alt les vicissituds que l'empenyeren a l'atzarosa vida i als nombrosos actes de rebel·lió que l'enfrontaren successivament a quatre virreis de

Catalunya, fins arribar al període crucial en que, després de la desfeta dels també famosos germans Margarit, quedà com indiscutible cabdill, pels anys 1626 al 1631.

El poble estava temorenc per la pesta i la misèria, i l'escassetat de gra i aliments —diguem-ne fam—, i bullia somort el descontent general envers els governants de Felip IV, causes determinants de la proliferació del bandolerisme, ajudat i protegit per tota la classe humil i àdhuc una part de la noblesa, a qui l'estat de rebel·lió dels escamots armats de pedrenyals i trabucs, afavoria en la seva sorda lluita contra la monarquia i alts dignataris de la Cort reial.

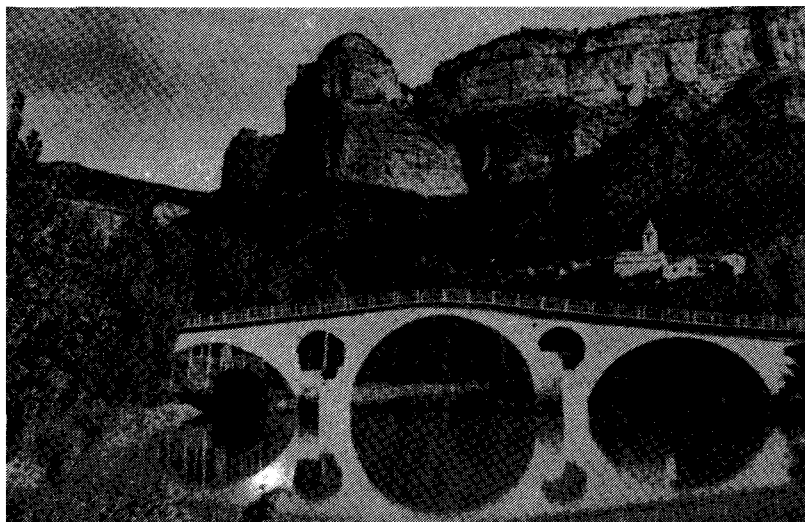
Eren aquells, temps de temença; de llòbregues nits amb la por arraulida en els racons dels grans casalots, bategant ominosament en les ombres. Es mig dormia, ull amatent, amb tota llei d'armes de defensa vora el llit, a l'abast de la mà, i amb calfreds anguniosos quan la gossada, al pati, lladrucava de faisó desacostumada. De dia tampoc hi havia gaire confiança; dins els boscos, darrera les familiars pedres i còdols, sor-

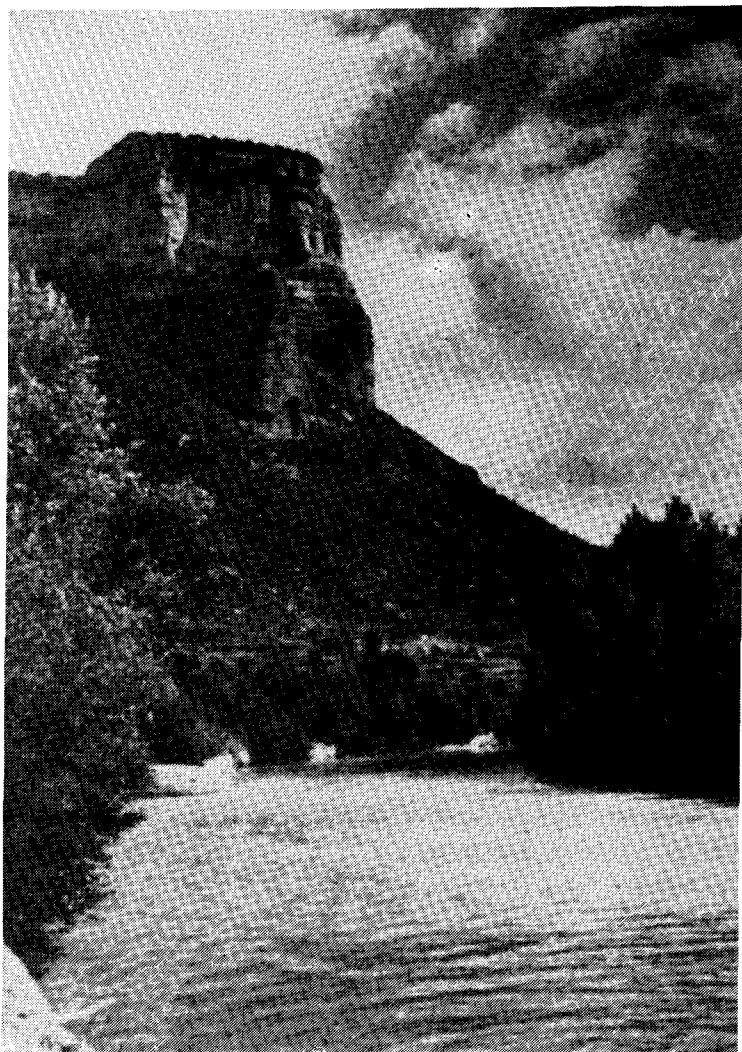
gien trabucs en lloc de conills, i apareixien en un obrir i tancar d'ulls, dagues i coltells que llampegaven sinistrament dins l'esmortuïda i verda claror vegetal.

La història oficial presenta a Serrallonga com un bandoler criminal i ferotge, lliurat als pitjors instints. Però el llibre «El catalán Serrallonga», escrit vers el 1644 pels remarcables escriptors del «siglo de oro» de les lletres castellanés, Antonio Coello, Rojas Zorilla i Luis Vélez de Guevara (autor aquest últim del picaresc i satíric «El Diablo cojuelo»), el descriu com un «hidalgo» que lluita per sagrats motius d'honor ofès, i si bé envoltat de quadrilles de malfactors, ell és d'un esperit noble i cavaller.

No hi falta en aquest llibre —a més de les trifulgues dels enemics seculars Serrallonga i Torrellas lluitant a mort (al estil dels Capuletos i Montescos de «Romeo i Julieta» de Shakespeare), l'enamorament obcecant i indeturable de Joana de Torrellas, que malgrat la seva il·lustre nissaga fugí amb el bandoler abraçant la seva atzarosa vida.

També hi figura el terrorífic





aspecte del pare d'en Joan, Don Bernat, noble com ell, que amb la pols de la tomba enganxada als vestits, repta al seu fill i li mostra el camí de la lliberació, que aconseguirà si s'entrega a la justícia. Una escena semblant sorgirà, gairebé dos-cents anys després, amb el «Don Juan Tenorio» de Zorilla, on el Don Bernat serà el Comendador, el convidat de pedra. L'altra obra que tracta el mateix tema, el «Don Juan de Serrallonga» de Víctor Balaguer, segueix la línia de noblesa del nostre pagès, conservant el respectuós «Don», i defensa els nobles motius i la figura senyera del cabdill, amb més empena i delit que els escriptors castellans, incloent-hi també l'amorós embolic de Joana de Torrellas i l'empolsada aparició en el sepulcre familiar de l'església de Querós, del Don Bernat, el

pare, que igualment sermoneja amb paràgrafs grandiloqüents el seu revoltat fill i li lliura el seu perdó seguit de l'arrepentiment de l'heroi. El llibre de Víctor Balaguer reivindica doncs totalment a Joan de Serrallonga, amb decidida oposició a la versió oficial.

Però en contra de lo que asseguren ambdós llibres, no sembla pas verídica que mantingués cap amorós idil·li amb la imaginària Joana de Torrellas, totalment fictícia, com també la seva família. Lo cert és que entre d'altres amistançades que tingué en Serrallonga, va ser-ho llarg temps l'anomenada Joana Massisa, i ademés l'última, ja que fou detinguda i empresonada junt amb ell. I aquesta no era pas noble ni molt menys, sinó una terrassana, com certifiquen mants documents de l'època. Lo evident doncs, és que

l'embolic amorós de l'heroi anà a càrrec de dues Joanes, la falsa i l'autèntica.

I aquí arribem a una consideració fonamental: un mite Serrallonga que ha protagonitzat dos llibres molt difosos i celebrats, cada u en el seu temps, afegit a un cançoner molt extens i variat que s'ha conservat fins avui, i a més una peça teatral amb aires de ballet «El ball de Serrallonga», al regust del «teatre de corral» d'aquelles èpoques i representada durant més de tres centúries i en nombrosos llocs de la nostra geografia —sens oblidar el poema de l'excels Maragall «La fi d'en Serrallonga»—, a la força tenia de procedir d'una personalitat incontestable, malgrat que no rebé la més mínima instrucció i no sabia llegir i escriure.

Pocs anys abans d'aparèixer Serrallonga, havia ocupat l'escena un altre figura poderosa, en Perot Rocaguinarda —immortalitzat per Cervantes en un capítol del «Don Quijote»— que lliurà amb el seu escamot de bandolers importants batalles amb les forces reials, derrotant-les quasi sempre; i no obstant el seu record s'ha extingit tant en llibres i publicacions com en les tradicions populars. Tal volta perquè desaparegué de sobte de l'escenari de les seves aventures i marxà amb alguns dels seus a Itàlia —amb un indult concedit pel Govern per a estalviar-se maldecaps— on servia a les ordres del Rei com a capità dels terços espanyols. Aquest canvi radical de front el desposseí als ulls del poble de tot mite i romanticisme, com és lògic, i ha contribuït decisivament al seu oblit.

Si el record de Joan permanece encara viu, després de més de tres-cents anys, demostra de forma irrefutable que degué tenir un relleu excepcional (i que s'ha procurat ignorar i destruir a posta per obvis motius en els documents del seu

procés, únics que s'han conservat) i molt per sobre del senzill pagès que als primers temps llaurava pacíficament la terra a la llar de la seva muller, a Querós.

Per aquestes contrades es parla encara d'un Serrallonga bandoler, sí; però que combatia als rics i afavoria als pobres, i humiliava als poderosos i als massa superbs delegats reials. Ens quedem amb aquesta última versió: és més simpàtica, més d'acord amb aquesta generosa terra que estem contemplant, la grandiositat de la qual lliga molt bé amb la imatge d'uns homes valerosos i nobles —mal fossin bandolers—, però mai amb éssers mesquins.

II

La calor apreta molt avui: un xic massa. Aquí on estic assegut desgranant les meves reflexions no hi ha pas la més minsa ombra. El mestre Satanàs sembla que hagi escampat una munició de dimonis amb torxes enceses per la immensa volta del cel; el calor és xafogós, sufocant, i crema tot l'immòbil paisatge, i m'encén el cos amb bafarades de forn, i la suor m'amara el rostre i els cabells. No hi ha pas un sol bri d'aire; el sol cau a plom, pesant i entabanador.

M'aixeco i vaig en recerca d'un petit bosquet que s'estén gairebé a la punta del pla del Castell, vorejant la cinglera. D'aquí arrenca un camí que permet arribar a la Força de Tavertet, per un estret collet que havia intentat franquejar moltes vegades sense aconseguir-ho. Des de la punta del pla, es veu perfectament, el collet, i també unes ruïnes molt poc visibles i embolicades dins els arbres i el verdissam, d'unes llenques de paret, l'únic que resta del castell de la Força, dels senyors de Tavertet, que anys ha fou bastit en aquest inassolible i estratègic



indret. Però un precipici barra el descens, i no havia trobat manera de baixar-hi, sense corda.

Un dia, cansat d'infructíferes provatures, vaig preguntar-ho a un bon coneixedor. El camí s'inicia bastant enrera, ran de cingle. És l'únic practicable; no n'hi ha d'altre. I veus ací doncs, que trobat per fi l'insospitat viarany, baixo unes graonades de pedra, segueixo unes traces ja molt esborrades... i de nou em trobo sobre el penyasegat, com abans. Retorno enrera, un xic motxo. Hauré de demanar auxili a en Pere Ganyet, si és que pot venir i té permís, diguem-ho tot. Feia moltíssim temps que no l'havia vist.

No m'he hagut d'escarressar gaire cridant-lo, perquè ja el tinc aquí, al meu costat, amb una mirada afectuosa, però un xic mofeta.

— Has errat el camí com un gamarús, oi?...

Estic contentíssim de veure'l, però la seva pregunta em destarota.

— Caram!... —li contesto, una mica enutjat.— No es necessita pas massa ciència per endevinar-ho; ja ho sé prou bé que l'he errat, Pere.

Somriu, quelcom divertit, però amb serena mirada. Ja l'he perdonat.

— Mirem bé el lloc, eixelebrat parent. Ací mateix has girat cap a dreta; falsament, com has comprovat. Doncs hau-

ries de seguir més la canal cap avall. Té d'ésser el camí.

— No és un xòrrec, Pere?

En Pere escruta, examina, gairebé flaira. I respon amb decisió:

— No. Totes les aigües del plannell s'escolen per l'altra banda, perquè ja hauràs vist que aquest pla és en realitat, bastant inclinat. Aquesta canal no és un escorranc de les pluges; i allà baix, al peu d'aquesta vertiginosa graonada, hi ha una petita cornisa molt adient. Anem.

Quan hem davallat uns quants graons de pedra, i adés revoltada la minsa cornisa, s'obre als nostres peus magnífica, triomfal, una escala d'obra, feta per mà d'home amb totxos i pedres, que es despenja fortament dins una esquerda de la muntanya, estreta com un gavinet.

— Una escala d'obra?... —remugo—. I aquí?... No ho entenc pas això, Pere.

En Pere em mira, ja al peu del providencial ajut, mou el cap.

— Deu haver-te tocat massa el sol a la closca, quan estaves allà dalt, suara, amb les teves cabòries. No l'hauran pas feta per anar a cercar bolets! dic jo. No hi han per aquí les ruïnes d'un castell?...

Clar, claríssim!... la via d'accés al castell; l'inversemblant camí per on retrunyí, segles ha, el soroll de les pesants arma-

dures, l'espetec de les llances sobre la pedra; tota una fantasia medieval en marxa. Les damiselles amb els llargs capells en forma de cucurulls sobre el cap, esperant; esperant sempre el seu amor. I fitant dia a dia l'etern paisatge del Ter al fons de la vall, i a l'altre costat, les llòbregues barrancades de Balà, amb les esplugues i cavorques atapeïdes de bruixes i dimonis banyuts.

Passada l'esglaonada, un camí planer se'ns ofrena, bellíssim, indescriptible. A dreta, unes baumes enormes, de gran volada, s'estenen sobre nosaltres; a esquerra i a molta fondària, les aigües del pantà brillen al sol amb una rastellera de mirallets. Mirant des de baix, de les vores del llac de Sau, es veu en la colossal muralla una petita vira verda que ratlla la nuesa de la pedra; per aquí passen nosaltres.

És tant excepcional l'espectacle que en Pere, poc donat a elogioses ponderacions, no pot estar-se de mormolar, entusiasmat:

— Què bonic és tot això, parent!... Després del Pirineu, no he vist res tan bell i impressionant.

M'he estarrufat un xic. Jo li he descobert —i descobreixo també— una meravella. Poc més enllà arribem sobre el collet, que pel cantó de l'aigua és una vertiginosa muralla rogenca, i pel de Balà, un impenetrable bosc espessíssim i fosc. De moment ens temem no poder continuar; però d'aquí també surt, encaixada entre dues verticals llastres, una altra aèria i emocionant escala.

Ja som al bell mig del coll. Donc una ullada a la timbera que sempre em barrava el pas a l'extrem del pla del Castell: impracticable. Passem, amb rosta pujada, tocant les ruïnes de la llenca de paret del castell de la Força, que és lo únic que encara permaneix en peu, i contornegem totalment el mo-

nòlit per un increïble senderó obert sobre un minso relleix: una osca en la vertical paret.

Seiem-hi. Des d'aquí, i a molta altura, dominem tota la llargada del llac de Sau. En Pere no diu res. Els seus ulls blaus, acostumats als infinits horitzons pirenaics, es mouen lentament, sàviament, assaborint el superb panorama. Em mira, somriu complagut, i en fa un lleu moviment d'aprovació amb el cap, sens dir res.

Després de bona estona de contemplació, en Pere s'aixeca, com disposat a marxar.

— No et quedaràs una estona, Pere?

— No m'hi puc estar gaire més, parent. Sols he vingut per a que no fessis bestieses, entossudit en trobar el camí.

— Gràcies, Pere; però em sap greu que marxis. Quan podré tornar-te a veure?

— Sols Déu ho sap, parent. De totes maneres, ja has progressat qui sap-lo; ets un bon deixeble, i et puc dir, bastant complagut per cert, que ja no em necessites, encara que tant en tant en facis alguna, per caprrut.

Me'l miro tot enriolat:

— Accepto la renyina, mestre. Però si com dius, no necessito ja al guia, sí que desitjo la teva companyia i les teves reflexions. Quan estàs amb mi, Pere, tinc un goig i una serenitat que no sabria pas explicar-te.

El meu avantpassat, el pastor pirenaic de llarga manta i llarga cabellera, m'esguarda seriosament. Els seus ulls reflexen un gran afecte.

— Gràcies, parent. Si per endavant jo no hagués sabut tot això que em dius, no t'hauria pas vingut a veure, ni ara ni en les altres ocasions. Però aquesta serenitat que has esmentat, l'hauràs també en la contemplació de la natura, dels bells paisatges, dels infinits horitzons. I la pau que t'envolta a la muntanya, junt amb la teva pròpia

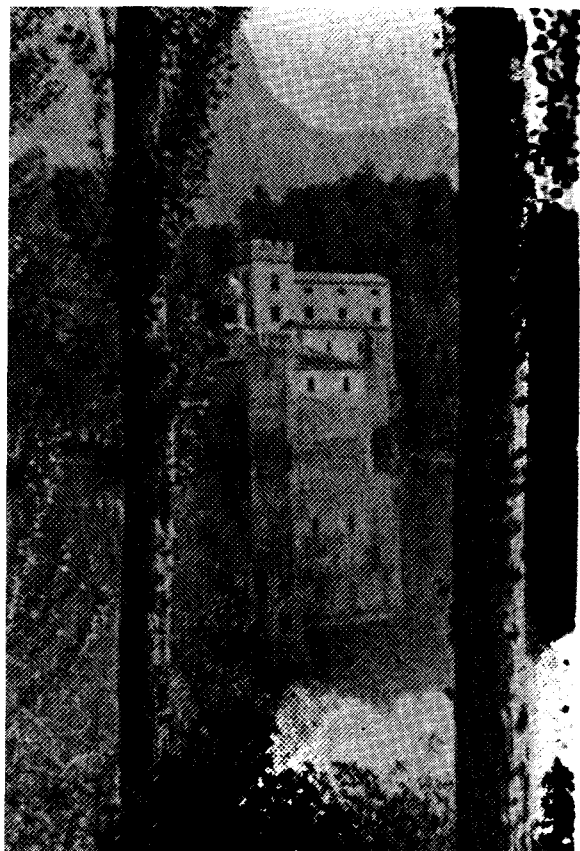
pau interior, et donarà també els agradosos pensaments i reflexions que trobes a faltar. Recorda però, estimat rebrot, que invisiblement hi estic molt sovint, i hi estaré, amb tu. Adéu.

No he tingut temps de dir-li res més, al Pere, perquè s'ha fos, literalment, davant meu. Però com sempre, té raó. Tot lo que m'envolta i em rodeja desprèn una íntima serenitat i pau. Però també és cert que ha sigut ell qui m'ha ensenyat a captar-la i assaborir-la.

I quan després desfaig el camí, ja sol, gustejant llargament de les seves inesgotables bel·leses, en una quietut solemnia i augusta, m'apar sentir el colpeig compassat de les llances dels guerrers per les amfractuositats d'aquests paorosos penyasegats, com una música forta i elemental, rítmica i obsessionant.

Però no; són les meves passes que, rítmicament també, petgen la dura pedra de les cingleres d'aquest país d'ensomni.

QUIRZE PARÉS I GANYET



NOTES HISTÒRIQUES

Per cercar els orígens dels primers pobladors de Tavertet cal que ens remuntem a la prehistòria, ja que són molts els jaciments arqueològics que així ho testimonien: les coves de Balà o del Colom (conegudes popularment per les «Pixarelles»), en procés d'investigació per arqueòlegs experts. La cova de can Feló, explorada pel Sr. Jordi Mor i posteriorment han sigut estudiades les troballes dels arqueòlegs Miquel Molist i Muntanyà i Walter Cruells i Banzo, constatant que alguns fragments coincideixen amb els de la cova de Balà i que amb tota seguretat cal situar-los a l'edat de bronze mitjà, aproximadament.

Un xic més recents són els treballs d'exploració i estudi de la necròpolis de Collsavenc, treballs que han dut a terme els arqueòlegs esmentats que pertanyen al Centre d'Investigacions Arqueològiques d'Osona amb el suport de la Generalitat de Catalunya. Vegeu-ne una mostra (1)...

D'uns temps encara més remots ens en parla el dolmen descobert ran les parets de l'ermita de St. Corneli, troballa feta per en Francesc Puntí.

Altres indrets del municipi s'hi troben restes ibèriques, encara que tot just s'han començat els treballs d'investigació i encara no en podem donar raó de cap estudi concret, tot i que els jaciments ja estan catalogats.

De l'època medieval, encara que no n'hi ha cap estudi concret, prou ens en parlen el reguitzell de balmes amb proves d'haver estat habitades i algunes fins a finals del segle passat. Segons Quirze Parés, a la demarcació de Tavertet, que avui inclou Sararols i St. Barto-

meu Sesgorgues, hi han hagut, pel cap baix, 40 balmes habitades.

En són testimoni, també les restes de parets i marges de feixes i els pilots de pedres apartades de la terra de conreu,

sobretot en el pla del Castell. D'algunes cases encara es recorden els noms. També es descobrí un poblament medieval a prop de St. Corneli. Ben a prop del poble, marxant pel camí de Rupit s'hi han descobert



El Sunyer de Baix

algunes sepultures de dita època.

El conreu en aquesta època és sumament important, un 70% del terme aproximadament. La pesta negra feu els seus estralls: del termanal de Sorarols que hi havien 43 focus en quedaren 2, segons l'arxiu parroquial.

Una altra dada important de la vigorositat demogràfica i del conreu del terme són els molins, que malgrat les seves transformacions tenen el seu origen en aquesta època. El del Molibernat i de La Coromina que han arribat fins a meitat del segle actual. El molí de Novel·las, encara n'hi ha algunes parets de la bassa. El molí de Sobiranas, que encara n'hi ha l'edifici. A la riera de la Corbera hi ha uns forats cavats a la roca que assenyalen l'emplaçament de molins i de rescloses en temps remots.

Per altra banda hem pogut saber que tres dels propietaris de Tavertet que existien a començament del segle XIV actualment continuen essent propietaris de les mateixes finques i guarden el mateix cognom, com són les famílies Jofrè, Subiranes, i Serra; encara que els de la Serra no viuen a la finca però les altres dues sí; no obstant el cognom del Jofrè es perdrà ja que l'actual propietari és pubilla.

Els cognoms dels propietaris de les finques el Noguer, la Parereda, Munteis, Novel·les, Can Casals, El Pont i El Sunyer han canviat des de meitat del segle passat; alguns ja ben entrat aquest segle. Algunes ja han estat venudes a altres propietaris com és El Noguer, Munteis, Novel·les i Can Casals.

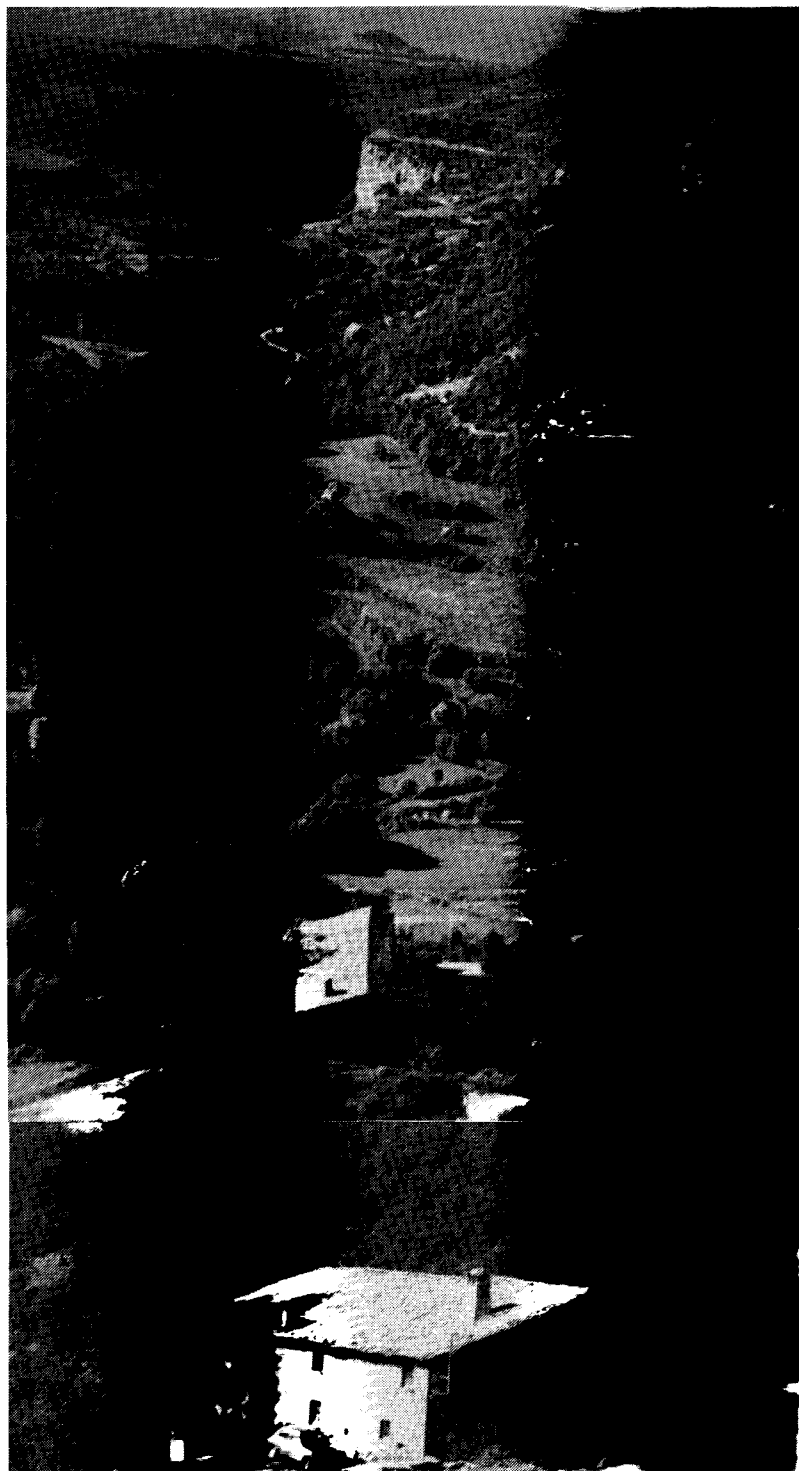
Si no podem donar el nombre exacte d'habitants de l'època medieval, sí que ho podem fer dels començaments del segle passat fins als nostres dies, gràcies als padrons municipals i llistes per a recollir fons per les despeses de guerra. Així sa-

brem també la relació de les cases habitades i les que han estat abandonades.

Per un repartiment de despeses de guerra de l'any 1838 les famílies contribuents eren 105, incloses les cases del Junquer i de Casacuberta actualment de l'Esquirol. Per altra banda al padró de l'any 1842 hi consten 300 habitants, cosa que fa pensar que les famílies eren po-

ques persones o que per alguna raó pretenien reduir els habitants.

A l'any 1857 consten	498 hab.
A l'any 1877 consten	363 hab.
A l'any 1888 consten	419 hab.
A l'any 1896 consten	444 hab.
A l'any 1901 consten	394 hab.
A l'any 1911 consten	395 hab.
A l'any 1921 consten	414 hab.
A l'any 1930 consten	420 hab.
A l'any 1940 consten	424 hab.



Novel·les

Pel redós dels 400 habitants es mantingueren fins als anys 60 que la davallada fou fulminant en tots els pobles rurals i així, a l'any 1984 hi ha 100 habitants aproximadament.

En quant a les cases habitades podem dir que al 1887 en el nucli del poble hi havien 42 cases i a pagès 56. Al 1920 en el poble hi havien les mateixes mentre que a pagès ja n'hi mancaven tres. Actualment de pagès n'hi han 42 de dretes i d'elles només 16 són habitades sempre i d'altres ocasionalment. De les que queden deshabitades com no canviïn les idees dels amos aviat quedaran les ruïnes. Algunes com Novelles i l'Avenc, aquesta és una peça única al Collsacabra pels seus portals i finestres gòtics com per la seva original cuina, està abandonada totalment.

Al nucli del poble ha succeït tot el contrari, les cases han

estat conservades i restaurades amb molt de gust, excepte tres o quatre que esperen la decisió dels seus propietaris o el canvi de propietari abans no caiguin enrunades. També se n'han edificat una trentena de noves. Moltes de les reformades i de les noves són cases d'estiueig i de caps de setmana, així a Taverter les famílies que s'hi allotgen de fora són unes 55, a més de les famílies que hi viuen permanentment, que són unes nou o deu.

Referent al despoblament rural tots sabem que ha estat un fenomen general a totes les contrades pagesivols mancades d'indústries. La majoria de cases de pagès no produïen el necessari que exigeix la vida moderna, la descapitalització rural i altres factors com la comoditat i accés a la cultura i la comunicació han estat els principals factors de l'emigració a

les zones industrials. Només han aguantat els que amb prou mitjans han pogut fer front a la crisi posant molt bestiar, granges o mamant moltes quarteres de terra amb els nous sistemes que la tècnica ofereix. Per això ara havent-hi més caps de bestiar són un nombre ben reduït de famílies que en viuen.

Certament que no deixen de ser enyorats aquells temps no tan llunyans en que a les cases hi vivien famílies fecundes, aquelles festes on es reunien la joventut de totes les contrades com també gent de totes les edats, els camps eren cultivats i els camins espadats i transitats. Certament que la vida era molt latent i pintoresca per aquestes contrades.

Jordi SANGLAS

Taverter



RECORDANCES

Recordar els fets i personatges del nostre passat en una època de canvi accelerat és molt suggestiu i engrescador.

Són molts els costums, medis de vida, manera de fer les feines i comportament cotidià que els que ja passem dels setanta podem explicar. Avui ens fixarem amb una de les ocupacions ben singular per aquestes contrades i molt especialment en temps d'hivern: anar a buscar llenya pel foc o per coure la fornada de pa. Era una ocupació i preocupació rellevant com ho mostren alguna de les dites o anècdotes del temps, per exemple: «el dot de les noies de Bepella era sac i cordes per anar a llenya». També es contava que els músics de la cobla de St. Feliu de Pallarols quan anaven a tocar pels pobles eren els senyors músics, però quan arribaven a casa la seva feina era agafar les cordes i sac i cap a llenya.

Cal recordar les batusses entre els guardabosc i els llenyataires. Era molt natural, els propietaris dels boscos se'ls estimaven molt pel profit que en podien treure, a més en pagaven la contribució, conseqüentment eren exigents amb el guarda. Però el de casa petita, especialment del poble, que es malguanyaven la vida artiguejant o anant a jornal, no tenien pas diners per comprar la llenya i es creia en el seu dret d'escalfar-se durant l'hivern. Certament que la feina del guarda era molt compromesa, ja que si no complia amb l'amo el podien despatxar, però per altra banda si no feia la vista grossa es podia emportar un joc de garrotades per part d'algun llenyataire que ja havia acabat la paciència. Els meus pares contaven que a Tavertet hi havia un guarda molt rabiüt i empipador, però un bon



dia dos veïns del poble no podent aguantar més, el van agafar i el van penjar de cap per avall al cingle aguantant-lo pels peus, mentre un deia: —què, li tiro?. Mentre l'altra responia: —Sí, tira-li, tira-li. Després de fer-lo patir força el van perdonar, però passà un bon espant. També es conta que un altre dia el van colgar amb rocs i que va tenir les seves feines per sortir-ne. Eren els mètodes de revenja d'aquell temps.

Es cosa curiosa recordar-ho i normal en aquell temps fer menció de la comitiva de dones que es reunien al matí per anar a llenya. Es llevaven de bon matí, apariaven l'esmorzar pels homes i també la minestra per a tot el dia dels que havien de passar el dia a fora a jornal al bosc o a l'artiga. Després d'esmorzar donaven menjar als conills, a les gallines, al porc si n'hi havia i tot seguit agafar el sac i cordes amb el podall o destrat i cap a llenya; una vegada reunides, deien: —on anirem avui? a Sotarroca, a Coll del bosc, cap a les Baumes...?. Aleshores la més decidida responia: va, avui cap a sotarroca.

Aleshores començava la comitiva a davallar pel baixador de la Devesa cap a trobar el camí dels animals per allà a l'alzina del Raig i marrades avall travessant el torrent del roure, el mal pas, l'Escarpeter i cap a enfeixar al bosc d'en Bentasacs o de la Casota o a més avall cap a

Surroca; segons el lloc on s'havia carbonat feia poc per recollir la brosta que deixaven els carboners. No sempre anaven dones soles, a voltes s'hi ajuntava algun bordegàs que encara no era prou capaç per anar a jornal o algun home que no tenia altra feina. Malgrat era prou pesat feien la seva tabola. Quan arribaven a la tallada era qüestió d'escampar-se i trobar la llenya més granada possible.

Aleshores hi havia una gran cridoria al bosc:

— Què, en trobes de granada?

— No. Contestava algú.

— Jo la trobo molt bolejada, feien.

— Per aquí ja hi deu haver passat algú.

— A tu Filomena, com et va?

— Jo sí que en trobo de bona, però és aquí dalt d'una lleixa que en prou feines hi puc pujar!

— Tu Matilde, fas molta fressa per aquí baix!

— Sí, és que hi ha molta brolla i l'haig d'estirar molt fort.

— Se sent per aquí dalt que hi ha algú que pica molt fort, ja deu seguir algun plançó! Segurament deu ser la Marieta que demà ha de pastar i no pot pas escalfar el forn amb xermòia. Però, si ens surt el guarda ja ens l'hem carregada.

— Pobre d'ell que vingui! contestaven. Si ve entre tots el penjarem dalt d'un alzina per la camisa!

— L'escopeta, li prendrem! responia la Treseta.

Però un bon o mal dia el guarda els atrapà, això solia ser sovint, però d'aquest cas encara hi ha testimonis: mentre eren a mitja enfeixada allà baix al Coll del bosc, els surt, inesperadament, el «vell del bigoti» i ja hi vam ser. Ell deia que amb el feix cap a l'Ajuntament, davant el jutge. Però elles tossudes que no. Quan algunes ja estaven esporuguides després de tants crits, la Treseta alçà la veu i el braç dient:

— «el què heu de fer és marxar ràpidament si voleu arribar a casa sencer, perquè del primer cop de brosta caureu a terra amorrat». Aleshores totes se'n valentiren i s'anaven apropant cap al guarda amb no massa bones intencions. Ell al veure el panorama agafà rostos avall mentre murmurava impropis contra aquelles dones. Molt animoses continuaren la seva feina i pel camí comentaven: —«si un altre dia torna a molestar-nos no se n'escaparà pas! i pot estar content que no l'hem empeitat a cops de roc!

Mentre es tornava a casa amb el feix a coll, calia fer algunes reposades aprofitant les graonades o replans de les roques. Feien els seus comentaris i crítiques dels feixos: que si tu la portes més granada, que si aquest és el més llistat; que si la Marieta porta el feix més gros; que si jo l'altre dia el vaig pesar i va fer sis arrobes. Així passaven l'estona mentre feien la reposada. Com que no tenien massa temps i el tema sempre el feix de llenya, no els donava temps per repassar el que passava al poble, aleshores alguna exclamava: —«avui que fa bon sol, el podríem parar als padrisos de davant de cas i mentre parlarem del que es frasseja». Totes hi estaven d'acord i de nou es carregaven el feix representant la pujada.

Tal dit tal fet. Per allà a quarts de tres totes acudien al lloc

convingut. Una sortia amb el fus i la llana per filar, l'altra amb la bossa de fer mitja amb un mitjó mig començat, l'altra amb una peça de roba per sorgir; totes portaven alguna cosa per fer i aprofitar el temps. Aleshores no tardaven a començar les converses, que podien començar així:

— Que no ho heu taleiat que la Filomena festeja?

— Qui t'ho ha dit?

— La setmana passada prou vaig veure que un noi tirava cap el carrer de baix i em sembla que va entrar a casa seva.

— Ca, no ho creguis —feu una de la colla— em sembla que era un mercader que volia comprar-los els godalls, ja que sé que en tenen per vendre.

— Doncs mira que a mi em fa mala espina, ja que fa dies no la veig tant amb les seves amigues.

— Em sembla que no està gaire bona —deia una altra de la colla—.

— Ja comença haver-hi unes quantes cassadores —trencava una altra— i que prou n'hi ha alguna que faria per algun hereu de pagès.

— Sí —contestava animosa una altra— aleshores no hauria d'anar a buscar llenya a feixos, ja li'n duria l'home amb la carreta.

La conversa es trencava tot sovint i per qualsevol motiu i quan havien acabat amb les cassadores continuaven per un altre:

— No heu sentit a dir que potser ens canviaran el vicari aviat?

— Ja pot ser —deia una altra—, perquè aquest que tenim ja fa temps que hi és i a més a més es franqueja molt amb la gent i això als rectors no els agrada massa. Sembla com si tingués gelos. Prou que el trobarem a faltar, és tan cantador!. Però les que més ho trobaran a faltar seran les noies. Tan bones festes que organitza pel mes de maig amb les filles de Maria!



— No cridis tant a mal any! —

— No cridis tant a mal any!
— contestava una altra— potser

— No cridis tant a mal any!
— contestava una altra—
potser en vindrà un altre que
serà més trempat que el que
tenim. Sempre va bé canviar.
— Sí, però a vegades s'ha de
dir Déu perdó als passats.

Així passaven l'estona i després repassaven el batlle, a tot l'Ajuntament, a la mestra, als hostals i a tot el poble en general, mentre el sol s'amagava darrera les teulades. Aleshores s'aixecaven totes amb les cames mig enrampades, recollien els seus entriquells i deien: quina tarda més cofoia hem passat i sense fer mal a ningú!

No cal dir que mentre es donaven la bona nit quedaven per l'hora que l'endemà sortirien altra cop cap a llenya.

Jordi Sanglas



La Carme Font «La Carme Pastora» filant

HISTÒRIES DE LA VORA DEL FOC

Voldria contar una història de la qual són protagonistes una guineu, un gall i tres gallines.

Vet aquí que un bon dia la guineu va treure el cap per damunt del rocalt i va sentir un gall que de bon matí feia els seus alegrois quiquiriquics, saludant el nou dia. Llavors ella va pensar: aquest gall no deu pas estar sol; segurament hi deu tenir unes quantes gallines; l'hivern s'acosta, les bones viandes escassejaran; si pogués entrar al seu galliner podria recaptar bona minestra. Durant tot el dia aquest pensament no la deixava en peu: La matinada següent s'atreví a tafanejar un xic feixes amunt i entre els quiquiriquics del gall s'hi escoltava l'escatainar d'alguna gallina. No s'havia pas equivocat. Més notà

que també s'hi sentien els brams de vaques i el grunyar d'alguna truja. La cosa no quedava gaire clara; era qüestió de pensar-s'ho molt bé. Però la seva cabòria bullia dintre les entranyes dia rera dia fins que va decidir posar mans, o més ben dit, peus a l'obra. Un matí de boira baixa, molt espessa, va pensar: avui serà el dia, i, sense fer gaire trepig, marges amunt, orientada pel remoreig del bestiar, i per l'escateinar d'alguna gallina festejant l'ou que acabava de fer, s'arribà fins a tocar el galliner. No obstant la cosa no era gens clara. Era una caseta tancada amb un cademat; part de dalt un corralet tancat amb reixat i fil espinós. No s'entrellucava el més petit viarany per on poder entrar; les

gallines i el gall, com que hi havia boira baixa estaven arraulides en el seu jòc. Per saltar per damunt del tancat ho veia negre; perillava d'enganxar-se amb les espines del filferro del cap damunt o caure a una bassa d'aigua que hi ha al repeu de la tanca; a més veié que la finestreta per on surt l'aviram era molt estreta i tal volta no hi podria passar, veient que si l'entrada seria difícil ho seria encara més la sortida. Mentre rondava pels voltants del galliner, tot d'una s'adonà que era ven a prop del cau d'un gos que per estar arraulit de fred no s'adonà de la visita d'aquest odiat subjecte. No fou petit l'esglai que s'endugué la distreta guineu, pensant que per culpa de la boira es podia haver trobat

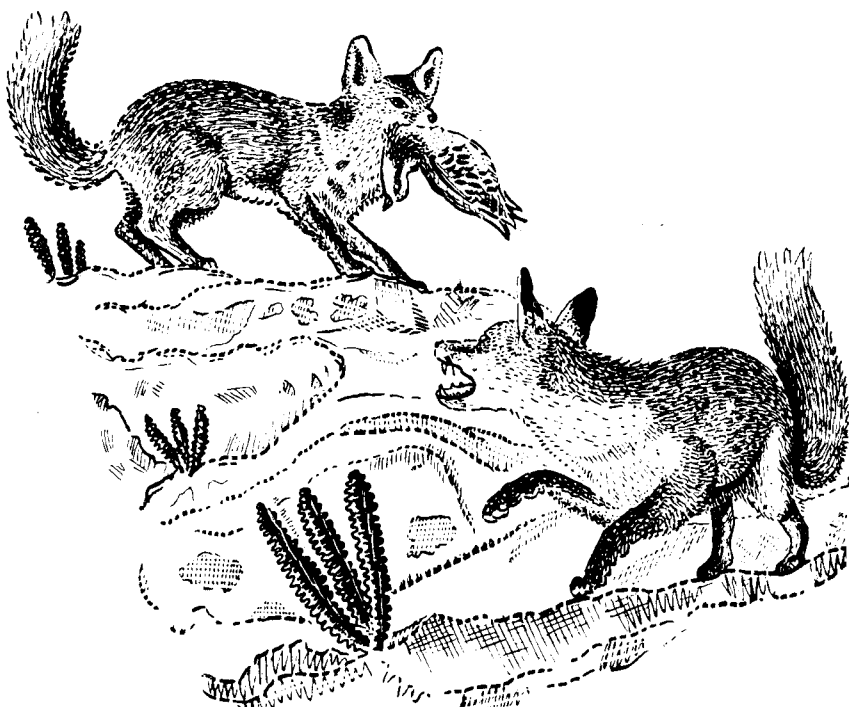
mossegada pel temut ca. Mentrestant marxava feixes avall amb la cua baixa tot pensant que calia meditar-ho bé i agafar-s'ho amb molta astúcia i prudència.

Els dies passaven i la gana augmentava; ella prou, vinga rumià i cavil·là i no li venia cap pensada bona. Però un bon dia li semblà experimentar una mica de llum: recordava haver vist una portalleta del tancat del galliner que donava a un hortet, i que li semblava, (equivocadament) s'obria per la part de dintre, i calia que li obrís algú per poder fer de les seves. Va pensar: és qüestió de posar-se ben bonica i acudir allà a l'hora que el gall surt a passejar i entrar en conversa ben xiroia amb ell, conseguir fer-m'hi amiga perquè ell m'obri la porta i tot anirà com cal. Llavors podré fer de les meves. Així ho va fer. Un dia que el sol semblava resplendir més que els altres, tota decidida es va dir: avui serà el dia. Es va rentar la cara, es va ben pentinar l'hermosa cua, i, ja estem anant-hi. Procurava passar pels corriols més nets per no despentinat-se i ben aviat arribà al lloc destinat: prengué vistes sens deixar un detall; pujà a un replà de la margera, s'ajegué mentre anava meditant el diàleg que calia tenir o entaular amb el cap del galliner. Com que el sol ja començava a escalfar, ben aviat el gall aparegué per la portella amb el cap altivol i en actitud d'observador. Per uns moments el molt fiat gall cuità a guipar pels seus entorns i al no observar cap anomalia es posà a passejar i esgarrapar a terra en un racó del galliner, cosa que tenia de costum tots els dies per treure's la rampa de les cames com si fes gimnàstica. La guineu l'estava mirant i va pensar: ja ha arribat l'hora; aixecà un xic el cap i amb veu prima i alegroia digué: bon dia... En aquell moment el gall anava a engegar el primer quiquiriquic, més, sorprès per la

visita imprevista li sortí cacaca. Llavors la guineu, astuta com sempre, s'alçà majestuosament, estirà també la seva hermosa i pentinada cua i altra volta digué: bon dia; tot seguit el gall, ple d'orgull (i de por) li tornà la salutació al mateix temps que li preguntava: Qui sou vós, senyora? Ella contestà: jo sóc la guineu. Passava per ací i us he vist tant formós, amb aquesta cresta tant vermella i dreta i amb aquest plumatge lluent i bell, que us cau tant bé, i us he vist tant sol, jo també vaig sola i he pensat: podríem fer petar una estona la xerrada i ens ho passariem molt bé.

Com és que estigueu tant sol? Tots els galls solen tenir el seu bon ramat de gallines. Ell li contestà: jo ja en tenia unes quantes però la malestruga me les ha anat prenent i ara sols m'en queden tres que estan per dintre; mentre l'una fa l'ou les altres fan neteja. La guineu va pensar: això ja va bé; només tres gallines, amb poca estona en sortiré. De primer enxamparé el gall i després les gallines. Només tres no faran gaires escarafalls; ningú ho sentirà, i jo ja tinc proveïments per una bona temporada d'hivern. Després de conversar una bona estona des

del replà del marge, la guineu es va decidir a pregar al gall: perquè no m'obres la porta? (ja s'havia pres la llibertat de dir-li de tu) estariem més junts i la fariem petar fins l'hora de dinar. Però el gall li contestà: cacaca, les meves companyes quan et veurien amb aquesta cua tant llarga s'espantarien i molt rebombori hi hauria, cacaca, Prou sabia ell que la porta s'obria per fora, però s'ho callava. De nou la guineu insistí: va, obrem la porta guapo; jo entraré i ens posarem a seure de costat i tu, amb aquest bec tant refilet em mataràs alguna puça que tinc pel mig dels pèls i que mai la puc atrapar. Jo amb aquesta llengua que tinc tant fina et lleparia aquest teu formós plumatge que et cobreix les espatlles i la presumida pitrera et quedarà com un joell d'or. Però el gall que ja imaginava la seva mala intenció, altra volta féu: ca-caca. Mentrestant el gos, que amb aital enrenou s'havia deixondat, tragué el cap fora del cau i al veure aital subjecte rondant per allà, i al sentir-se indefens per estar lligat amb la cadena es posà a cridar aferrissadament amb grans lladrucs. Llavors la mal intencionada guineu es veié amb el perill de trobar-se esco-





petejada i es digué: un altre dia serà; i fent una gran volta pel repeu del rocal, marxà amb la cua baixa mentre s'hi conformava llucant ací i allà per veure si trobaria algun ratolí o cunill adormits per poder esmorzar una mica tot pensant que si aquell dia havia anat malament un altre dia potser aniria millor. Era qüestió de planejar més bé l'investida.

Passava els dies i les nits pensant i cavil·lant com ho faria per endur-se'n aquelles quatre bestioles suculentos. Ja s'havia fixat que la portella per on sortien les gallines al corral, era molt estreta i vindria molt just per passar-hi una guineu. Com que feia dies que els àpats que aconseguia fer eren molt escassos i migrats, donant-se una mirada veié que estava força esllenguida i llavors va pensar: faràs uns quants dies de dejuni, quedaràs ben prima, i segur que hi entraràs. A més, com que cal fer un gran bot per passar la tanca cal perdre pes per tenir més embranzida.

Així ho va fer; va començar un dejuni absolut, (lo que avui se'n diu vaga de fam) fins que es va trobar ben esllenguida i notà que les forces li comença-

ven a flaquejar. No podia esperar més; sinó li fallaria la proesa per excés de flaqueja, ja que per dur a la pràctica tal efemèrides calia ser valent i forçut. Precisament aquell dia la lluna feia el ple i va pensar: avui es l'hora. Però calia ser valenta i era qüestió de menjar alguna cosa. Es va posar a caçar i com que feia dies que per qüestió del dejuni no molestava a ningú, ben aviat es va poguer cruspí un parell de ratolins. Ja n'hi havia prou; era necessari no fer gaire panxa. Calia esperar ben entrada la nit perquè tot el món dormís.

Per fi arribà la mitjanit; la lluna era ben alta i lluminosa; semblava un formatge d'aquells tant grossos i sabrosos (això l'hi feia pensar la fam que la devorava). Tot estava ideat i a punt per emprendre la difícil empresa. No calia donar-hi més voltes, havia arribat l'hora de donar el cop. Calien, per això, tota classe de precaucions. Amb quatre gambades es plantà davant del galliner. Es va passejar per tot el redós de la tanca, observant per on podia donar el salt, ja que precisament pel lloc que la tanca era més baixa corria el perill de caure a la bassa dels

ànecs; però com que es sentia prou valerosa, lleugera i amb prou gana, donà una mirada a la lluna i a les estrelles, com si s'hi volgués encomanar, i donà embranzida i, sobrant-li alçada i llargada es plantà al mig del corral. Ja hi era, calia anar depressa no fos cas que l'aviram es despertés. Sense prendre mesures de la portella s'entaforà cap dintre i per la claror de l'atrevida lluna que es filtrava per les escletxes pogué guipar el gall dormint sobre la barra i... garranyac, ja el tingué pel coll sens deixar-li fer ni un sol respir. Les gallines amb l'avalot quedaren arraulides al racó del galliner a propòsit per poder-les escanyar una a una. Més quan estesa la darrera, el gall encara va tenir forces per dir-li: prou, et penses que has sortit amb la teva, però encara que tinguis l'anomenada de ser un subjecte molt viu i astut, aquesta vegada has fracassat ja que has quedat tancada al galliner i ja veurem com en sortiràs.

(continuarà)

Jordi SANGLAS

HE VIST UN MIRACLE

Això és el que té de bo l'estiu: que la major flexibilitat d'horari i la menor quantitat de treball, permet anar pel món (encara que, per a molts només sigui el món petit de prop de casa) i, anant-hi amb la vista atenta, es poden donar **cops d'ull** a paisatges i situacions molt diversos.

Per començar, doncs, aquesta reflexió de vacances, us explicaré **un miracle**. Si, com diu el Fabra, aquest nom s'aplica a un «fet sobrenatural, fet que es desvia de les lleis conegudes de la naturalesa», us asseguro que el nom li escau ben bé al succés que us volia contar.

Per un cantó és ben segur que els éssers sobrenaturals, (Déu i sa Mare, per entendre'ns) hi tenen molt a veure. Per altra banda, si la naturalesa humana és egoista i tira a buscar el propi benestar i, més encara, en aquesta nostra època, el plaer edonista i individual, ja veureu ben bé com això que us diré **se'n desvia** moltíssim.

En una alterosa i perduda rectoria de muntanya, camins amunt de la comarca del Berguedà, ens reben els seus tres estadants d'aquell diumenge: una senyora ja gran (ens parlarà de la jubilació anticipada de la seva anterior vida professional),

un jove d'uns 16 anys i un noi de 9 o 10, eixerit com un pèsol.

Damunt de la taula de la sala noble de la casa, hi ha Jesús en l'Eucaristia, voltat de llum i flors boscanes, en nom del qual ens reben i ens escolten, malgrat l'hora intempestiva. Ella ens explica que van convertint una casa abandonada temps ha, en centre d'acolliment per a tota mena de gent desorientada i fins i tot desesperada com la que produeix la nostra societat sense fe ni amor. L'ha cedida el bisbat de Solsona a una petita comunitat de laics i sacerdots que, amb el seu treball personal i el dels que hi demanen acollida, la van posant en condicions.

No volen donatius. Volen ajudar els que s'ajudin i acollir tot-hom. La bona senyora ens parla del silenci, de la pregària comunitària, de la pau, del model de Francesc d'Assís... Abans d'acomiar-nos, ens demana de fer uns moments de silenci davant de «l'Amo de la casa». Després, ens acompanyen fins al cotxe, donant-nos la pau.

Encara hi ha miracles al segle XX, i jo n'he vist un que vull compartir amb vosaltres.

LLUÍS BADIA I TORRAS

RACÓ DEL POETA

VISIÓ O REALITAT

Passejant per la fageda
i passant pel corriol
m'he parat, pensatiu, mirant un humil rierol.
Després, m'he posat a caminar, i alhora a divagar.
I, cor-pres, el meu esguard
ha vist en el cel
clarors rogenques i manyagues
i tres raigs de cèlica llum
que il·luminaven un pastor amb el ramat.
Déu meu quanta beutat...
Veient aquesta llum tan clara i pura
el meu pas s'atura
i no sé si és visió o realitat ...
El pastor cantava una sardana
que a mi m'arriba llunyana,
com el tritleig de la campana,
que del poblet estant feia d'acompanyament
en aquest bell moment.
Sento esgarripança, i una immensa pau,
i més ara que el cel és rosa i blau
i veig amb transparència
que per tot, de Déu hi ha la presència.
Embadalit veig com, poc a poc,
es va atansant el pastor
i es va fonent la meravellosa claror.
Ens creuem i ens diem bona tarda,
el silenci és vellutat
i sols es sent el trepig del ramat.
Aquest fet, per a mi,
serà un record ple de tendresa i pietat
i sempre em preguntaré
va ésser visió o realitat?

LI. GONÇAGA SOLÉ



DESIG PLE DE FORÇA

Voldria fer sortir
la tristor del meu cor,
voldria fer renéixer en mi,
el que és estimació.
Mai he conegut,
allò que se'n diu «amor».
Ara crido,
ploro, imploro!
Que em deixeu sortir
d'aquest món,
encara que sigui
tant sols un segon.

LOLA GRAU

SENZILLAMENT... JO

De paraules boniques
no en sé;
de riure per riure.
tampoc;
Tant sols sé,
quan em convé o no
fer una cosa.
Tinc un cervell que m'ajuda.
No necessito a ningú més
Jo, sóc jo,
no els altres.

LOLA GRAU

AVUI HE PUJAT A DALT DEL CINGLE

Avui he pujat a dalt del cingle
lassat i sadollat de sol,
tot és soledat al meu volt,
i seient damunt l'herba
m'he vist rodejat de silenci i d'horitzó
i he clos els ulls per sentir el meu jo.
El meu cor ha parlat amb el cingle, i m'ha dit
mentre mirava a l'infinit:

«Mira allò que tant aïmo des d'aquí dalt;
aquests boscos i prades i les terres de conreu,
i el poblet que tinc al peu.

Mira també el gris rocam
i l'uberrima verdor
que s'arrapa com el perdó.

Ai! si veiessis els raigs de la celístia,
i quan neix i mor el dia,
el cor de goig t'ompliria.

Que formosa és la nit d'estrelles,
i n'hi ha tantes i tantes,
aquesta terra de coses belles».

Tots aquests diàlegs se'm tornen un somni bell
i l'airet joganer m'acarona la pell.

Després del meu llarg repòs
m'aixeco del meu jaç d'herbei
i recolzant-me en el fidel gaiat,
com un infant aciençat,
baixo del cingle.

I amb l'esguard indecís i tremoladís,
recordo temps llunyans
de quan creixia amb els avis, pares i germans,
de la vida em sento captaire
i dient una oració
els meus ulls entelats miren enlaire.

LI. GONÇAGA SOLÉ



VILLANCET

«Només l'amor construeix»
Joan Pau II

Ara ve Nadal!
Cantarem ben alt
la nostra alegria
Fugirà el voltor
quan neix la claror
que daura el migdia.

Ara ve Nadal!
Tindrem al Portal
una mostra clara
de l'amor diví:
que ens vol redimir
amb el Fill, el Pare.

Ara ve Nadal!
Del gel tant se val
si l'amor ens guia.
Tornem-nos senzills
que ens bressa per fills
la mare Maria.

PREGÀRIA

Només per vós, Salvador Espriu

Verge de l'Assumpció
que veieu al mar lluitar
pescadors i mariners,
ara que arriba el patró
cansat de viure i remar,
deu-li maternal regrés.

Ha fet vida al peu del pal
escodrinant l'horitzó,
prevenint el cruiximent
de qualsevol temporal.
Mareta del Pescador,
acolliu-lo eternament.

Hem quedat desarborats
sense guia i governall
a risc d'errar de camí:
que aquells mots per ell salvats
siguin campana i batall
del sometent del matí.

Als xiprers, la quietud
que vetlla el mar tan immens
ens bressolarà el nauxer.
Guieu nostra solitud
—Verge del barroc d'encens—
pel seu llarg rastre de bé.

Lluís BADIA I TORRAS

A TU

Va marxar
amb un somris als llavis,
com si ja fes temps
que ho esperava.
Va deixar uns pares,
mig folls de dolor,
els companys de sempre,
turbats de tal decisió...
Ningú va saber perquè,
n'hi com s'ho va fer.
El dia de l'adéu,
va ésser un dia fosc,
amb trons i llamps,
com si el cel també plorés
per aquella pèrdua...
Tant sols ella,
immòvil per sempre més
tenia un somris als llavis,
un somris, clar, pur...
donava la sensació d'alegria,
sí, d'alegria!
Ella ja havia complert
en aquest món, havia nascut
i havia mort;
però una mort precipitada.
Volia fugir d'aquí
i ho aconseguí...

LOLA GRAU

SOMNIS DE TARDOR

La pluja es llença damunt els vidres,
fent que aquests tremolin.
A mi m'agrada i...
començo a somniar:
que la pluja fa sortir les flors,
que el vent s'emporta les fulles de terra,
que el silenci acompanya la foscor...
Però no.
Res d'això és ja veritat.
Són tant sols... somnis de tardor.
La pluja ja fa mal,
el vent tant sols s'emporta
les escombraries del carrer;
que la foscor ja no és senyal de PAU,
sinó de por...
Així és la vida,
així són els meus somnis de tardor...

LOLA GRAU

I JO...?

Dius que te n'has cansat,
que ja en tens prou.
Molts «amics»,
però cap de bo.
I jo...?
Creus que em vull quedar aquí?
Cada vegada
se m'estreny més el camí,
cada vegada m'assemblo més a ells
i això no, amic!
Haig de marxar,
abans de que sigui massa tard.
Tu ja ho tens resolt,
vols marxar, però...
i jo...?
Vull venir!
Però, amic,
que em sents?

LOLA GRAU

GOT, DARRERA, GOT

Viu la vida, feliç.
Feliç perquè no té problemes,
feliç perquè ningú hi fa cas...
«És un boig»,
aclara la gent als forasters,
burlant-s'en al seu davant;
però ell és feliç.
Ja no creu en l'amistat,
ja no creu en ningú...
Ell fa la seva,
s'en fot de l'altre gent.
Segur que cap,
és tant feliç com ell!
Tant l'hi fa,
guardar les aparences,
no sap ésser «hipòcrita».
Les veritats a la cara!
... «És un boig»,
aclara la gent als forasters,
burlant-se al seu davant.

LOLA GRAU

ESTAT DE COMPTES DE L'ANY 1986

Xocolata	8.646
Sopar Comissió	14.910
Paperera	10.824
Manubens	2.550
Trofeus Culi	5.000
Trofeu Tir al plat	2.500
Olles de terra, jocs cucanya	1.875
Conjunts dissabte	89.000
Conjunts diumenge	85.000
Orquestra	35.000
Dança	45.000
Toldos per cobrir	5.120
Coques i farina	8.840
Telefon	1.000
Can Baró	12.340
Can Miquel	8.115
Fuet	4.550
Números xai	2.610
Conjunts dilluns	20.000
Total	362.880

COBRAT

Recollit del poble	175.986
Conill porqui	63.820
Ball del dissabte	28.000
Ball diumenge tarda i nit	13.600
Números sorteig del dilluns	33.500
Fanelets i confetti	10.400
Import números venuts xai	23.800
Ajuntament	20.000
TOTAL	369.106



Aprofitem l'avinentesa per notificar que la festa major d'aquest poble de Tavertet, des de l'any que vé, o sigui del 1987, quedarà fixada la seva celebració al 4rt. diumenge d'agost en lloc de l'últim diumenge, com es venia celebrant des d'alguns anys.

